

Wij zijn Big Data

De toekomst van de informatiesamenleving

Sander Klous en Nart Wielaard

Nieuwe technologie zorgt voor een ultiem meetbare wereld. Alles wordt meetbaar, variërend van hoe onze hartslag zich ontwikkelt tijdens een rondje joggen in het park en de looppatronen in winkels tot onze rijstijl en de muziek die we luisteren. De hoeveelheid data groeit exponentieel doordat er steeds meer sensoren zijn die nauwgezet in kaart brengen wat we doen. Denk aan de smartphone, denk aan de slimme tv, maar denk zeker ook aan nieuwe wearables als Google Glass – en op wat langere termijn aan sensoren in kleding of onder de huid. Dat biedt op tal van fronten aantrekkelijke mogelijkheden. Door die data te gebruiken kunnen we bijvoorbeeld filevorming voorkomen, ziekten tegengaan, oogsten vergroten, kankercellen met grote precisie verwijderen, medicijnen op maat slikken, de zorg verbeteren, de circulaire economie stimuleren, betalen zonder dat er een bank aan te pas komt en tal van andere maatschappelijke voordelen realiseren. Ook op individueel niveau kunnen we ons leven erg veraangename doordat een persoonlijke assistent – onze smartphone of ander device – ‘weet’ wat we willen. Ons leven wordt steeds eenvoudiger en steeds leuker. En dat maakt dat we er eigenlijk aan verslaafd zijn geraakt: we schroeven onze eisen aan de techniek op.

Toch is er veel weerstand tegen de verdere opkomst van de informatiesamenleving. Mensen zijn bang dat het bedrijven alleen te doen is om met hun data meer geld te verdienen. Ze vrezen dat hun privacy in het geding is nu veiligheidsdiensten het internet- en telefonieverkeer monitoren. En vrezen zelfs dat we straks geen eigen wil meer hebben en geregeerd worden door het dataprofiel dat we opbouwen.

Die vrees is begrijpelijk, maar het verzet tegen het verder oprukken van de informatiesamenleving biedt geen oplossingen. Ten eerste omdat we als individu het gemak van die informatiesamenleving niet meer willen missen en dus zelf de belangrijkste stimulans tot verdere ontwikkeling geven. Ten

tweede omdat data-analyse eigenlijk altijd al onderdeel is geweest van de maatschappij en zich nu steeds meer autonoom begint te ontwikkelen. Verzet is dus eigenlijk zinloos.

Hoe kunnen we zorgen dat de positieve kanten van de informatiesamenleving overheersen? Een aantal belangrijke voorwaarden daarvoor is:

- Door nieuwe mechanismen te introduceren en deze te voeden met data kunnen we individuen prikkelen tot een hogere bijdrage aan een goede, duurzame samenleving. Want het duurzaamheidsprobleem is in essentie een informatieprobleem.
- We moeten een discussie voeren over de ethiek van de informatiesamenleving. Pas als we bereid zijn om de bijdrage van data-analyse aan een betere wereld te zien – de morele dimensie van data-analyse – kunnen we tegelijkertijd een ethische houding ten opzichte van data-analyse innemen.
- Er is een verandering nodig in de manier waarop we onderwijs geven, om kinderen voor te bereiden op de nieuwe wereld en om hen de competenties aan te reiken om in die wereld een succesvolle rol te vervullen.
- Er zijn nieuwe vormen van toezicht op data-analyse nodig. Want als we data-analyse overlaten aan computers en de conclusies niet begrijpen leidt dat tot onwenselijke toestanden.

In ons boek *Wij zijn Big Data, De toekomst van de informatiesamenleving* dat in oktober 2014 zal verschijnen bij uitgever Business Contact, betogen wij dat we onze energie op een andere vraag moeten richten. De vraag is volgens ons niet zozeer waar we grenzen moeten trekken aan de integratie van data-analyse in onze samenleving (en daarmee aan onze privacy). De vraag is meer hoe we die verwevenheid op een goede manier vorm geven. Dat is overigens een klassieke uitda-

ging: elke nieuwe technologie heeft altijd positieve en negatieve aspecten. Denk aan kernfusie: een krachtige bron van energie maar ook een allesverwoestend wapen.

We zetten Big Data opnieuw op de kaart. We laten zien dat het onvermijdelijk is dat data een steeds grotere rol gaat spelen in de maatschappij en dat dat geen bedreiging hoeft te zijn. Als we een goede basis leggen voor een verantwoorde toepassing van data-analyse ligt er een toekomst vol kansen voor ons open.

Over de auteurs

Sander Klous is gepromoveerd in de hoge energie fysica en heeft gewerkt op CERN, 's werelds grootste natuurkundig instituut in Genève. Klous is coauteur van de Nobelprijswinnende publicatie over de ontdekking van het Higgs Boson. Hij geeft leiding aan het team Big Data Analytics bij KPMG Advisory en is hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam op het gebied van Big Data Ecosystemen. Hij publiceert veelvuldig over Big Data en spreekt regelmatig op evenementen.

Nart Wielaard is strategisch scherpdenker op het snijvlak van maatschappij, technologie en bedrijfsleven. Hij brengt complexe ontwikkelingen terug tot eenvoudige en begrijpelijke verhalen en doet dat in de rol van gespreksleider, adviseur en schrijver. In vorige levens was Nart register-accountant, wereldreiziger en journalist.